

ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΘΕΜΑ: ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΣΤΗ ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗΠΟΥ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΒΑΣΙΣΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

1. Θεωρητικό πλαίσιο

Η ενσωμάτωση των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (Α.Μ.Ε.Α.) στο σχολείο και στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο θεωρείται η αρχή και το τέλος των στόχων της Ειδικής Αγωγής. Για την ένταξη των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες προτείνονται δυο βασικές κατευθυντήριες αρχές:

- Η πρώτη αφορά στην παροχή ίσων ευκαιριών για βιώματα επιτυχίας και αυτοβελτίωσης (εξατομίκευση, τοποθέτηση προσωπικών στόχων από τους μαθητές, ενδοατομικά μέτρα αξιολόγησης). Μόνο έτσι θα μπορέσει κάθε μαθητής με αναπηρία να βρει νόημα στη Φυσική Αγωγή, καθώς αυτή αποτελεί ένα χώρο συναγωνισμού αλλά και κοινωνικών συγκρίσεων. Για την αυτοβελτίωση είναι, τις περισσότερες φορές, απαραίτητη η χρήση φύλλων εργασίας από τους μαθητές για καταγραφή των στόχων και των επιδόσεων τους.
- Η δεύτερη αρχή αφορά στην προσαρμογή των κανονισμών των παιχνιδιών και των αθλοπαιδιών. Σε αυτό το σημείο απαιτείται η εξασφάλιση της παρακίνησης των μη ανάπηρων μαθητών ώστε να συμμετέχουν σε παραλλαγμένα, αλλά πάντα ενδιαφέροντα αθλήματα (π.χ. πετοσφαίριση με μπαλόνι ή αργοκίνητη

μπάλα σε μικρά γήπεδα). Επίσης, η ψυχοκινητική αγωγή, εφόσον υπάρχουν τα κατάλληλα υλικά, προσφέρεται ιδιαίτερα για την ατομική και ομαδική εξάσκηση όλων των μαθητών.

Σε κάθε περίπτωση, ο ρόλος της εκπαίδευσης σε αντίθεση με τη θεραπεία είναι η προαγωγή βιωμάτων ικανότητας και όχι η επικέντρωση στη δυσλειτουργία ή στην ανικανότητα. Για παράδειγμα, σε άτομα με προβλήματα ακοής θα πρέπει να ευαισθητοποιηθεί όλη η τάξη και να λαμβάνονται τα ανάλογα μέτρα. Ορισμένα από αυτά είναι: να καταλαμβάνει ο μαθητής μια θέση κοντά στον εκπαιδευτικό και αυτός να χρησιμοποιεί τόσο την ομιλία όσο και τη γλώσσα του σώματος (χρήση ορισμένων βασικών νοημάτων, να δείχνει τις ασκήσεις ακόμη και τις πιο απλές), όταν μιλά να κοιτά το μαθητή κ.τ.λ. Επίσης, τα άτομα που κινούνται με βοηθητικά όργανα (π.χ. μπαστούνι) μπορούν να συμμετέχουν στο παιχνίδι ως τερματοφύλακες ή ως παίκτες έχοντας το δικαίωμα να χρησιμοποιούν και το μπαστούνι τους για την επαφή με την μπάλα. Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να γίνει ιδιαίτερη αναφορά σε θέματα ασφάλειας (π.χ. δεν επιτρέπεται να σηκώνει το μπαστούνι πάνω από το γόνατο). Για τα παιδιά με προβλήματα όρασης είναι σημαντικό να υπάρχει κάποιος οδηγός όταν τρέχουν ή όταν κάνουν άλματα. Επίσης, είναι σημαντικό να προμηθευτεί το σχολείο τα ανάλογα όργανα (π.χ. μπάλες με κουδουνάκι). Καθεμία από τις κατηγορίες των παιδιών με ιδιαιτερότητες απαιτεί διαφορετικό εξατομικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Για την επιτυχή εφαρμογή εξατομικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων είναι σημαντικό όλα τα παιδιά να κατανοήσουν ότι όλοι, ακόμη και τα παιδιά με ιδιαιτερότητες, έχουν την ανάγκη να νιώθουν ότι ανήκουν κάπου και έχουν δικαίωμα στο παιχνίδι. Κανένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα - όσο καλά και αν είναι οργανωμένο - δεν μπορεί να οδηγήσει στην επίτευξη των στόχων εάν οι μαθητές με ειδικές ανάγκες δεν γίνουν αποδεκτοί από τον εκπαιδευτικό και τους υπόλοιπους μαθητές.

Παράλληλα και σύμφωνα με τη νομοθεσία στο Άρθρο 1, Παρ.3 του Νόμου 2817/2000, καθορίζεται ότι «στα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, περιλαμβάνονται πρόσωπα που έχουν ανάγκη από ειδικά εκπαιδευτική προσέγγιση και φροντίδα για ορισμένη περίοδο, ή για ολόκληρη την περίοδο της σχολικής ζωής τους». Έτσι λαμβάνοντας υπόψη τη σύγχρονη βιβλιογραφία, καθώς επίσης και τις απαιτήσεις του Αναλυτικού Προγράμματος της Φυσικής Αγωγής που υλοποιείται μέσα από κινητικές δραστηριότητες, ο καθηγητής Φυσικής αγωγής σε ορισμένες περιπτώσεις θα πρέπει να προσφύγει στις αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας, ώστε να εντάξει

αυτούς τους μαθητές στο μάθημα του. Θα πρέπει επίσης να συνεργαστεί με το γιατρό τους, τους γονείς, ή και άλλους ειδικούς που μπορούν να συνδράμουν στο έργο του.

Ως διαφοροποίηση της διδασκαλίας νοείται η αλλαγή της μαθησιακής διαδικασίας με ρουτίνες διδασκαλίας που ανταποκρίνονται σε μεγάλο εύρος διαφορών ως προς τη μαθησιακή ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα και το μαθησιακό στυλ των μαθητών. Η διαφοροποιημένη διδασκαλία αποτελεί ουσιαστικά την προσαρμογή, οργανωτική και παιδαγωγική, της διδασκαλίας, ώστε να ανταποκριθούμε στις διαφορετικές ανάγκες μαθητών σε τάξεις μεικτής ικανότητας, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές των μαθητών ως προς τον βαθμό ετοιμότητάς τους, το μαθησιακό τους στυλ και τα ενδιαφέροντά τους.

Η διαφοροποιημένη διδασκαλία προγραμματίζεται, αλλά είναι στην ουσία μία διαδικασία ανατροφοδότησης. Η πορεία της εξαρτάται από την ανταπόκριση των μαθητών στη διδασκαλία και διαμορφώνεται ανάλογα από τον εκπαιδευτικό, μέσα από συνεχείς αξιολογήσεις. Οι εκπαιδευτικοί σε μια διαφοροποιημένη διδασκαλία είναι καθοδηγητές και συνδιαμορφωτές των δράσεων και συμμετέχουν με τρόπο που να ενθαρρύνεται και να προωθείται η ανάληψη ευθύνης και η ανάπτυξη στάσεων και δεξιοτήτων αυτόνομης μάθησης από τους μαθητές.

2. Περιγραφή μαθητή.

Αλέξανδρος είναι μαθητής █████ Γ' █████ Βρίσκεται στο Φάσμα του Αυτισμού, έχει καλό Δ.Ν. και είναι υψηλής λειτουργικότητας. Συμμετέχει σε όλα τα μαθήματα ικανοποιητικά. Το οικογενειακό του περιβάλλον είναι πλούσιο σε ερεθίσματα με αποτέλεσμα το παιδί να έχει αρκετές γνώσεις και ενδιαφέροντα. Παρ' αυτά παρουσιάζει έλλειψη κοινωνικών δεξιοτήτων και κοινωνικών συναναστροφών. Παίζει κυρίως μόνος του στο διάλειμμα και πολύ συχνά δείχνει να βαριέται το σχολείο και τις σχολικές δραστηριότητες. Το απόγευμα παρακολουθεί μαθήματα αγγλικών και κολύμβησης και επισκέπτεται λογοθεραπευτή. Κύριος στόχος του εκπαιδευτικού Φυσικής Αγωγής είναι η κοινωνικοποίηση του μαθητή διαμέσου της συμμετοχής του στις κινητικές δραστηριότητες του μαθήματος, η βελτίωση της φυσικής του κατάστασης και της κινητικότητάς του γενικότερα καθώς και η ανάπτυξη θετικής στάσης απέναντι στο μάθημα της Φ.Α.

3. Διδακτικό σενάριο στη Φυσική Αγωγή Γ' Δημοτικού.

Γνωστικό αντικείμενο: Καλαθοσφαίριση.

Μάθημα 1^ο

Σκοπός: Να αναπτυχθούν οι κινητικές δεξιότητες των παιδιών.

Θέμα: Καλαθοσφαίριση. Χειρισμός της μπάλας- Ντρίμπλα

Χώρος: Γήπεδο Μπάσκετ, Σχολική Αυλή.

Υλικά: 10 μπάλες του μπάσκετ, 1 μπάλα βόλεϊ, 14 κώνοι, 2 στεφάνια.

Εισαγωγικό Μέρος(Συνολικός χρόνος 7')

Στόχος: Να αναπτυχθεί η εξοικείωση με τη μπάλα.

Αξιολόγηση: Να μπορεί το παιδί να εκτελεί τουλάχιστον 6-8 συνεχόμενα κτυπήματα στο έδαφος με τη μπάλα.

Περιεχόμενο: Εξοικείωση με την μπάλα.

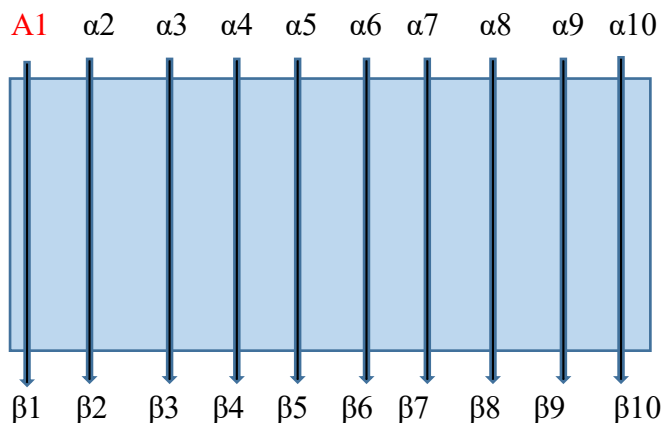
- Τα παιδιά τρέχουν χαλαρά 3-4 στροφές γύρω από το γήπεδο του μπάσκετ.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ: Ο εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής βρίσκεται στο κέντρο της αίθουσας διατηρώντας οπτική επαφή με τον μαθητή. Παρακολουθεί τον μαθητή και τον ενθαρρύνει όταν χρειάζεται. Παράλληλα διορθώνει τον τρόπο που τρέχει. Επιβραβεύει την προσπάθεια.

- Τα παιδιά χωρισμένα σε δύο ομάδες (α και β), βρίσκονται στις πλάγιες γραμμές του γηπέδου. Κάθε παιδί της α ομάδας έχει μια μπάλα και με την εντολή του εκπαιδευτικού κυλάει την μπάλα με δύναμη στο έδαφος, τρέχει να την πιάσει και την ξανακυλά. Επαναλαμβάνει την άσκηση μέχρι η μπάλα να φτάσει στην απέναντι πλάγια γραμμή και να την πάρει ο παίκτης της απέναντι ομάδας ο οποίος θα επαναλάβει την άσκηση. Ο μαθητής της α ομάδας επιστρέφει στη θέση του.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ: Ο εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής εξηγεί την άσκηση στον μαθητή του. Προκειμένου να είναι πιο αποτελεσματικός τοποθετεί τον μαθητή του στην θέση Α1 στην άκρη του γηπέδου. Ο ίδιος στέκεται διαρκώς πλάι του και κινείται παράλληλα με αυτόν. Παρεμβαίνει όταν χρειάζεται με διορθωτικές οδηγίες. Επιβραβεύει την προσπάθεια.

Ομάδα α

Ομάδα β

(σχήμα 1)

- Κάθε παιδί έχει μια μπάλα την οποία σκάει με τα δύο χέρια στο έδαφος συνεχώς, χωρίς μετακίνηση.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ: Ο εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής εξηγεί την άσκηση στον μαθητή του. Βρίσκεται διαρκώς δίπλα του και παρεμβαίνει όπου και όταν χρειάζεται με διορθωτικές οδηγίες. Επιβραβεύει την προσπάθεια.

- Εκτελείται η ίδια άσκηση με το ένα χέρι (15 επαναλήψεις για κάθε χέρι).

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ: Ο εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής εξηγεί την άσκηση στον μαθητή του. Ζητά από τον μαθητή να κάνει 5 τουλάχιστον επαναλήψεις με το ένα χέρι. Βρίσκεται διαρκώς δίπλα του και παρεμβαίνει όπου και όταν χρειάζεται με διορθωτικές οδηγίες. Επιβραβεύει την προσπάθεια.

Κυρίως Μέρος (Συνολικός χρόνος 28΄)

Στόχος: Να αναπτυχθεί η ικανότητα χειρισμού και ελέγχου της μπάλας χωρίς μετακίνηση. Να αναπτυχθεί η ικανότητα χειρισμού και ελέγχου της μπάλας σε μετακίνηση.

Αξιολόγηση: Να μπορεί το παιδί να εκτελεί τουλάχιστον 8-10 συνεχόμενα χτυπήματα της μπάλας στο έδαφος με το δυνατό τους χέρι και 4-8 με το αδύνατο χέρι.

❖ **Περιεχόμενο: Έλεγχος της μπάλας 8΄**

- Τα παιδιά είναι σε βαθύ κάθισμα και κάνουν ντρίμπλα με το ένα χέρι.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ. Ο εκπαιδευτικός βρίσκεται δίπλα στον μαθητή και αφού του εξηγήσει την άσκηση του ζητά να χτυπήσει τη μπάλα στο έδαφος με τα δύο χέρια και να την ξαναπιάσει. Μπορεί να του δώσει τη μπάλα του βόλεϊ για να εκτελέσει την άσκηση. Επίσης, αν το παιδί δυσκολεύεται να μείνει στη γονάτιση μπορεί να καθίσει στην εδραία θέση και να χτυπά την μπάλα ανάμεσα στα πόδια του όσες περισσότερες φορές μπορεί. Παρακολουθεί τον μαθητή και τον ενθαρρύνει όταν χρειάζεται. Επιβραβεύει την προσπάθεια.

- Τα παιδιά ελεύθερα στο χώρο κάνουν ντρίμπλα γύρω από τα πόδια τους.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ. Ο εκπαιδευτικός βρίσκεται δίπλα στον μαθητή και αφού του εξηγήσει την άσκηση του ζητά να κάνει ντρίμπλα χτυπώντας τη μπάλα του βόλεϊ στο έδαφος και κάνοντας στροφή γύρω από τον εαυτό του αργά. Όταν δυσκολεύεται του δίνει την επιλογή να ντρίμπλάρει με τα δύο χέρια. Παρακολουθεί τον μαθητή και τον ενθαρρύνει όταν χρειάζεται. Επιβραβεύει την προσπάθεια.

- Τα παιδιά από την όρθια θέση εκτελούν ντρίμπλα με ταυτόχρονη μικρή αλλαγή προσανατολισμού, σύμφωνα με την υπόδειξη του εκπαιδευτικού.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ. Ο εκπαιδευτικός βρίσκεται δίπλα στον μαθητή και αφού του εξηγήσει την άσκηση του ζητά να κάνει ντρίμπλα χτυπώντας τη μπάλα του βόλεϊ στο έδαφος 5- 6 φορές συνεχόμενα. Όταν δυσκολεύεται του δίνει την επιλογή να ντρίμπλάρει με τα δύο χέρια. Επιβραβεύει την προσπάθεια.

❖ **Περιεχόμενο: Μετακίνηση στο χώρο 10΄**

- Τα παιδιά κάνουν ντρίμπλα με χαλαρό τρέξιμο.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ. Ο εκπαιδευτικός βρίσκεται δίπλα στον μαθητή και αφού του εξηγήσει την άσκηση του ζητά να κάνει ντρίμπλα χτυπώντας τη μπάλα στο έδαφος. Τον παρακινεί να εκτελέσει την άσκηση λίγο πιο γρήγορα. Δεν επιμένει στον χρόνο. Του δίνει τη δυνατότητα να εκτελεί για 2-3 λεπτά και μετά να κάνει ένα σύντομο διάλειμμα. Επιβραβεύει την προσπάθεια.

- Η ίδια άσκηση με σταμάτημα σε κάθε σφύριγμα του εκπαιδευτικού.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ. Ο εκπαιδευτικός βρίσκεται δίπλα στον μαθητή και αφού του εξηγήσει την άσκηση του ζητά να κάνει ντρίμπλα χτυπώντας τη μπάλα στο έδαφος. Τον παρακινεί να εκτελέσει την άσκηση με τον δικό του ρυθμό. Παρακολουθεί τον μαθητή και τον ενθαρρύνει όταν χρειάζεται. Δεν επιμένει στον χρόνο. Του δίνει ξανά την επιλογή να εκτελεί για 2-3 λεπτά και μετά να κάνει ένα σύντομο διάλειμμα.

(σχήμα 2)

- Σκυταλοδρομία μεταξύ δύο ομάδων με ντρίμπλα χωρίς αλλαγή κατεύθυνσης.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ. Ο εκπαιδευτικός βρίσκεται δίπλα στον μαθητή (A1) και αφού του εξηγήσει την άσκηση του ζητά να κάνει ντρίμπλα χτυπώντας τη μπάλα στο έδαφος και να την παραδώσει στον παίκτη που βρίσκεται ακριβώς απέναντι. Τον παρακινεί να εκτελέσει την άσκηση με τον δικό του ρυθμό. Δεν επιμένει στον χρόνο. Επιβραβεύει την προσπάθεια.

- ❖ **Περιεχόμενο:** Αλλαγή κατεύθυνσης 10'

- Τα παιδιά κάνουν ντρίμπλα με τρέξιμο ανάμεσα από εμπόδια.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ. Ο εκπαιδευτικός βρίσκεται δίπλα στον μαθητή του και αφού του εξηγήσει την άσκηση του ζητά να κάνει ντρίμπλα χτυπώντας τη μπάλα στο έδαφος ανάμεσα από τα εμπόδια. Του δίνει τη δυνατότητα να κάνει ντρίμπλα και με τα δύο χέρια όταν δυσκολεύεται. Τον παρακινεί να εκτελέσει την άσκηση με τον δικό του ρυθμό. Δεν επιμένει στον χρόνο. Επιβραβεύει την προσπάθεια.

- Τα παιδιά κάνουν ντρίμπλα με τρέξιμο και με το σφύριγμα του εκπαιδευτικού κάνουν ‘μεταβολή’ και συνεχίζουν. Σημείωση: Όλες οι παραπάνω ασκήσεις αφού εκτελεστούν με το δεξί χέρι εκτελούνται και με το αριστερό.

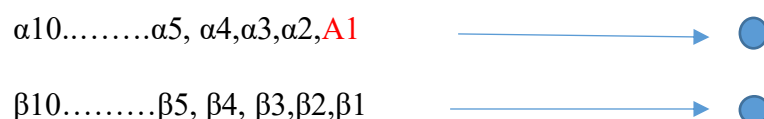
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ. Ο εκπαιδευτικός βρίσκεται δίπλα στον μαθητή του και αφού του εξηγήσει την άσκηση του ζητά να κάνει ντρίμπλα χτυπώντας τη μπάλα στο έδαφος και να αλλάζει κατεύθυνση κάθε φορά που αισθάνεται έτοιμος. Του δίνει τη δυνατότητα να κάνει ντρίμπλα και με τα δύο χέρια όταν δυσκολεύεται. Τον παρακινεί να εκτελέσει την άσκηση με τον δικό του ρυθμό. Δεν επιμένει στον χρόνο. Τον προτρέπει να δοκιμάσει να χτυπήσει τη μπάλα στο έδαφος και με το άλλο χέρι. Επιβραβεύει την προσπάθεια.

Τελικό Μέρος(Συνολικός χρόνος 10΄)

Στόχος: Να αναπτυχθεί η ικανότητα χειρισμού και ελέγχου της μπάλας.

Αξιολόγηση: Να μπορεί το παιδί να κινείται στο χώρο ελεύθερα κάνοντας ντρίμπλα.

Περιεχόμενο: Σκυταλοδρομία με ντρίμπλα 10΄

(σχήμα 3)

Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ομάδες που παρατάσσονται παράλληλα η μία στην άλλη, με μια μπάλα στην αρχή της κάθε ομάδας. Σε απόσταση 10-15 μέτρων τοποθετείται ένα στεφάνι στο έδαφος απέναντι από κάθε ομάδα. Με το σφύριγμα οι πρώτοι κάθε ομάδας ξεκινούν ντρίμπλάροντας προς το στεφάνι. Όταν το κάθε παιδί φτάσει στο στεφάνι, αφήνει την μπάλα μέσα και επιστρέφει τρέχοντας στην ομάδα του. Ο επόμενος τρέχει προς το στεφάνι, παίρνει την μπάλα και επιστρέφει με ντρίμπλα στην ομάδα κ.ο.κ.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ. Ο εκπαιδευτικός βρίσκεται δίπλα στον μαθητή (A1) και αφού του εξηγήσει την άσκηση του ζητά να κάνει ντρίμπλα χτυπώντας τη μπάλα στο έδαφος, να την

αφήσει στο στεφάνι που βρίσκεται ακριβώς απέναντι και να επιστρέψει στη θέση του. Τον παρακινεί να εκτελέσει την άσκηση με τον δικό του ρυθμό. Δεν επιμένει στον χρόνο. Επιβραβεύει την προσπάθεια.

Αξιολόγηση:

Στο τέλος της διδακτικής ώρας οι μαθητές και ο Αλέξανδρος έχουν κατανοήσει τα βασικά στοιχεία της δεξιότητας. Παράλληλα είναι σε θέση να μπορούν να εκτελέσουν 10 συνεχόμενες ντρίμπλες με το ένα χέρι στατικά άλλα και εν κινήσει. Ο Αλέξανδρος πρέπει να είναι σε θέση να εκτελεί 6 ντρίμπλες με το δυνατό του χέρι συνεχόμενα στατικά και εν κινήσει. Τέλος όλοι θα πρέπει να μπορούν να εντάξουν τη δεξιότητα στο πλαίσιο του παιχνιδιού.